

законодавства з питань ОДР; реконструкція існуючих та будівництво нових шляхів сполучення європейського рівня обумовило перегляд існуючих будівельних норм та стандартів з ОДР; реформування державного управління та нормативно-правового регулювання у сфері ОДР).

На підставі викладеного матеріалу треба констатувати той факт, що з моменту утворення у складі МВС служби ДАІ більшість функцій (ініціювання та розроблення заходів з ОДР, державне замовлення та прийняття в експлуатацію інженерно-технічних засобів ОДР, розробка схем та планів ОДР, забудова міст та інших населених пунктів, розробка нормативно-правових актів, контрольна-наглядова діяльність з цих питань) покладалося саме на ці підрозділи. Навіть у їх складі було утворено дорожньо-експлуатаційні підприємства.

РЕЗЮМЕ

У даній науковій статті в контексті особливостей правового регулювання досліджується історіографія виникнення та розвитку організації дорожнього руху в Україні.

Ключові слова: організація дорожнього руху, технічні засоби організації дорожнього руху, транспортні засоби, Державтоінспекція, державні норми, державний стандарт.

РЕЗЮМЕ

В данной научной статье в контексте особенностей правового регулирования исследуется историография возникновения и развития организации дорожного движения в Украине.

Ключевые слова: организация дорожного движения, технические средства организации дорожного движения, транспортные средства, Госавтоинспекция, государственные нормы, государственный стандарт.

SUMMARY

In this scientific article in the context of the peculiarities of legal regulation the historiography of the origin and development of traffic in Ukraine is investigated.

Keywords: traffic, traffic tools, vehicles, State traffic police, state rules, the state standard.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Системологія на транспорті : підручник : У 5 кн. / За заг. ред. М.Ф. Дмитриченка. – К. : Знання України, 2005. – Кн. IV: Організація дорожнього руху / Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К. Доля та ін. – 452 с.
2. Методические указания к технико-экономическому обоснованию оптимальных схем организации движения на дорожно-уличных сетях городов [для слушателей факультета повышения квалификации] : методические указания / В.П. Полищук. – Киев : КАДИ, 1984. – 54 с.
3. Шевченко А.Є. Історія органів внутрішніх справ України на транспорті : монографія в 3 кн. / А.Є. Шевченко. – Д. : ПП «ВД «Кальміус», 2011. Книга 1: Правові основи діяльності органів внутрішніх справ УРСР на транспорті у першій половині XX ст. – 664 с.
4. Низамов В.Т. Деятельность милиции РСФСР по обеспечению безопасности дорожного движения (1917- июнь 1941г.) / В.Т. Низамов, Г.П. Рифицкий. – Орел, 1989. – 429 с.
5. Історія Державної автомобільної інспекції України / [Міленін О.Л., Гусаров С.М., Коховський П.В. та ін.]. – Х. : Світлофор, 2002. – 312 с.
6. Безопасность дорожного движения : сборник нормативных актов ; часть 1 / Под ред. Р.С. Дианкина. – М. : ВНИИБДД МВД СССР, ГУ ГАИ МВД СССР, 1984. – 432 с.
7. Дорога вчера и сегодня // Советская милиция. – 1980. – № 11. – С. 57-60.
8. Головка В.А. Становлення і розвиток підрозділів ДАІ МВС України (історико-правовий аналіз) / В.А. Головка. // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2009. – № 4. – С. 38-44.
9. Веселов М.Ю. Історично-правові аспекти розвитку наземних шляхів сполучення у світі та в Україні / Веселов М.Ю. // Вісник Донецького національного університету : науковий журнал ; Серія В. Економіка і право. – 2011. – № 2. – С. 43-48.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

УДК 346.12

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Ставицький О.В., здобувач Інституту економіко-правових досліджень НАН України

В економіці багатьох країн світу й в Україні окрема вага належить публічним галузям господарювання – державній та комунальній. Існування цих галузей має на меті забезпечення публічних інтересів відповідних суб'єктів – насамперед публічних. Відтак основні засади функціонування та управління господарською діяльністю їх суб'єктів визначаються зазвичай у формі кодифікованого закону: ГК України (статті 5–12, 22–24, 73–78, 167–172, 183, 191) [1], законів: від 21.05.1997 р. “Про місцеве самоврядування в Україні”[20], від 04.03.1992 р. “Про приватизацію державного майна”[27], від 10.04.1992 р. “Про оренду державного і комунального майна”[22], від 22.12.1995 р. “Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб”[11], від 24.01.1997 р. “Про державний матеріальний резерв”[13], від 03.03.1998 р. “Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності”[24], від 03.03.1999 р. “Про державне оборонне замовлення”[12], “Про перевезення небезпечних вантажів”[23], від 2006 р. “Про управління об'єктами державної власності”[29], декрету Кабінету Міністрів України, від 31.12.1992 р. “Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств» [9] тощо[7, 8, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 25, 26].

В цілому, окремі питання конкретизації правових засад господарювання у державному секторі економіки отримали висвітлення у роботах А.М. Захарченка, В.В. Лаптева, В.К. Мамутова, В.А. Устименка, М.Г. Чумаченка та ін. Проте недостатньо уваги приділяється дослідженню проблематики організації господарських зв'язків у державному секторі економіки, створення передумов для активної участі держави у сфері господарювання.

Метою статті є визначення принципів правового регулювання у державному секторі господарської діяльності, виокремлення характерних та специфічних рис діяльності держави для забезпечення соціальних та економічних потреб, а також проведення аналізу загальних та специфічних засад.

Управління господарською діяльністю в державній сфері має окремі риси, а саме:

- організаційно-управлінські функції та повноваження здійснюються за допомогою системи уповноважених органів;
- суб'єктами господарювання є організації (в т. ч. підприємства), що функціонують на базі державної форми власності, суб'єкти, у статутному фонді (майні) яких частка відповідної власності (державної) забезпечує вплив відповідно – держави на такого суб'єкта (змішані господарські – зазвичай акціонерні – товариства, за переважної участі держави);

- зазначені суб'єкти функціонують на базі майна, що закріплюється за ними на одному з основних правових титулів: 1) праві господарського відання (державні комерційні підприємства), 2) праві оперативного управління (казенні підприємства);
- можливість встановлення законом особливостей здійснення конкурентно-антимонопольної політики у сфері державного господарювання;
- гарантування та визначення законом особливостей застосування процедури банкрутства до підприємств державної сфери управління.

Правові основи господарювання побудовані на вимогах статті 5 Господарського кодексу України (надалі ГК України). «Дана стаття відображає правовий порядок у сфері господарювання як цілісне та комплексне утворення, що об'єднує реалізацію як приватних інтересів громадян та юридичних осіб, так й публічних інтересів з метою забезпечення стабільності та розвитку економічної системи суспільства. Стаття відображає різні рівні упорядкування суспільного життя: 1) відповідальність держави перед людиною за свою діяльність, що й передбачає комплексне застосування різних методів регулювання з метою отримання оптимального результату; 2) ринкове саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання; 3) державне регулювання макроекономічних процесів [2]».

Вказана стаття ГК України в концентрованій формі визначає конституційні основи правопорядку в економічній системі, утвердженню якого має сприяти норми ГК України. Вона об'єднує розрізнені конституційні положення, які визначають основу регулювання відносин у сфері господарювання і таким чином дає учасникам останніх цілісне уявлення щодо правових засад, на яких ґрунтується правопорядок у вказаній сфері. Крім того, вона встановлює загальну вимогу фундаментального, стратегічного характеру до формування правового господарського порядку, якою повинні керуватися органи влади при прийнятті управлінських рішень стосовно суб'єктів господарювання та інших учасників господарських відносин. Такою загальною вимогою є оптимальне поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання з державним регулюванням макроекономічних процесів. Це означає, що в правовому регулюванні у сфері господарювання не повинно бути крайнощів, тобто, з одного боку, усунення держави від впливу на формування та здійснення економічних відносин, а з іншого – невідповідного втручання органів держави у ці відносини. Вплив на економіку держава має здійснювати, головним чином, заходами регулювання макроекономічних процесів, а не дріб'язковою регламентацією діяльності підприємців, втручанням у їх оперативні господарські відносини [6].

Господарювання у державному секторі повинно будуватися на загальних засадах господарювання, але має певні риси.

Загальними законодавчими принципами господарювання в Україні є (ст. 6 ГК України) [1]:

1. Забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання.

Вказаний принцип є гарантією як для національних суб'єктів господарювання у реалізації своїх завдань та функцій при здійсненні господарської діяльності, так й іноземним суб'єктам гарантує національний режим господарювання та захисту. Крім того, надає гарантії конкурентоспроможності державним підприємствам на відповідних ринках.

Цілком згодні з твердженням [6], що джерелом наведеного принципу є положення частини 4 статті 13 та частини 1 статті 15 Конституції України [5], щодо забезпечення з боку держави рівних умов для власності та господарювання та різноманіття суспільного життя. Крім того, вказані положення реалізуються й у спеціальному кодифікованому акті, який безпосереднім регулятором господарських відносин, в тому числі й для державного підприємства. Так, саме стаття 20 ГК України передбачає обов'язок щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання та споживачів.

2. Свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом. Вказаний принцип розкривається як шляхом гарантування всім бажаним займатися господарською діяльністю, гарантує захист вказаних прав з боку держави. Але надає державі чинники впливу та контролю, особливо на найважливіші та необхідні галузі господарської діяльності. Гарантує державі одноособово можливість використовувати, наприклад, монополії для розвитку державного підприємництва та збільшення доходів бюджету, так й можливості введення окремих заборон шляхом введення спеціальних дозволів, ліцензій, квот та патентів, без отримання яких є неможливим зайняття окремими видами господарської діяльності. Вказаний принцип є гарантією держави на підтримку свого суверенітету, обороноздатності тощо.

Так, саме частина 1 статті 19 ГК України передбачає право без будь-яких обмежень самостійно здійснювати господарську діяльність, але таку, що не суперечить вимогам або положенням діючого законодавства у галузі господарювання.

Окрему увагу слід звернути на ліцензування, патентування та квотування у господарській діяльності. Так, ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності та квотування є засобами державного регулювання у сфері господарювання, спрямованими на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів. Правові засади ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності та квотування визначаються, з огляду на конституційне право кожного на здійснення підприємницької діяльності, не забороненої законом, а також принципів господарювання, встановлених у ст. 6 ГК України [1].

Ліцензія – це документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання - ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов. Відносини, пов'язані з ліцензуванням певних видів господарської діяльності, регулюються законом. У сферах, пов'язаних із торгівлею за грошові кошти (готівку, чеки, а рівно з використанням інших форм розрахунків та платіжних карток на території України), обміном готівкових валютних цінностей (у тому числі операції з готівковими платіжними засобами, вираженими в іноземній валюті, та з платіжними картками), у сфері гравального бізнесу та побутових послуг, інших сферах, визначених законом, може здійснюватися патентування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання [1].

Торговий патент – це державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання займатися певними видами підприємницької діяльності впродовж встановленого строку. Порядок патентування певних видів підприємницької діяльності встановлюється законом.

У необхідних випадках держава застосовує квотування, встановлюючи граничний обсяг (квоти) виробництва чи обігу певних товарів і послуг. Порядок квотування виробництва та/або обігу (включаючи експорт та імпорт), а також розподілу квот встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону [1].

Крім того, наприклад, природні монополії є найчастіше згадуваною підставою для створення державних підприємств. Так, відповідно до вимог ст. 1 Закону України від 20 квітня 2000 р. «Про природні монополії» [28] природна монополія – це стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги). При існуванні природної монополії, яка не є державною, господарюючий суб'єкт має змогу отримувати надвисокий монополийний прибуток, безпідставно завищуючи ціни. Наслідком цього є не тільки нерівномірний розподіл економічних надлишків, а й економічна неефективність, оскільки підприємство-монополіст вироблятиме набагато менше продукції (послуг), ніж суспільно бажаний обсяг. За таких обставин, у вказаних відносинах, з метою запобігання зловживання станом природної монополії більш ефективним є створення та регулювання діяльності державних підприємств-монополістів, контроль та відповідальність за діяльність яких буде за державою.

До п'ятірки основних монопольно-орієнтованих галузей економічної діяльності, у яких діють найбільші державні підприємства, входять: за критерієм кількості: 1) енергетика; 2) транспорт; 3) телекомунікації; 4) велике промислове виробництво; 5) нафтогазова галузь. За критерієм накопичення (концентрації) активів: 1) енергетика; 2) нафтогазова галузь; 3) промислове виробництво; 4) телекомунікації; 5) транспорт. Незважаючи на загальні приватизаційні процеси у світі 1975-1990 років, державний сектор господарювання все ще залишається важливою складовою національних економік. Переважання або відсутність державних підприємств у тій чи іншій країні значною мірою є питанням національної правової й культурної традиції. Втім, не викликає сумніву, що різнобарвність видів власності в усьому світі стає однією з невід'ємних складових багатоаспектних відносин у сфері господарювання. Як свідчить історичне і порівняльне дослідження, різноманітність форм власності за умови їх юридичної рівності є необхідною умовою динамізму і стійкого, поступального розвитку економіки [3]. За словами французького правника

Ж. Фурньє, «держави повинні контролювати основні види діяльності, що забезпечують національний розвиток», «крім простого регулювання ринку до певної міри необхідне також пряме втручання держави в економіку» [30]. Т. В. Кашаніна зазначає, що «не повинно бути державної монополії на господарювання, але й не може бути раціонального підприємництва без держави» [4].

3. Вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України.

Вказаний принцип є зовнішнім зобов'язанням України, та полягає у створенні можливості для розвитку та існування міжнародних (транснаціональних) компаній, їх філій, представництв тощо. Введення та об'єднання національних систем грошового обігу та розрахунків з міжнародними, введення міжнародних стандартів для розвитку всіх галузей економіки, підвищення рівня якості товарів та послуг з боку національного виробника – суб'єкта господарювання є прикладом реалізації вказаного принципу. Але вільний рух не означає безконтрольний рух. Так, стаття 19 ГК України враховуючи важливість вказаних відносин для існування держави надає останній право здійснювати у межах визначених законом контроль за фінансовими, кредитними відносинами, валютним регулюванням тощо. Вказані права контролю за економічними процесами реалізуються частіше за все у нормах інших галузей права, наприклад, фінансового, податкового та адміністративного.

4. Обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави.

Вказаний принцип гарантує, що створювані державою, її органами юридичні особи мають господарську правосуб'єктність, однак, і в цьому разі держава, її органи не повинні виходити за межі своїх конституційних цілей [6]. Такий висновок є цілком вірним та підтримується нами. Крім того, органи держави можуть вступати у відповідні господарські відносини, вони одразу стають учасниками господарських відносин, в яких лішаються адміністративних переваг (повноважень) щодо інших суб'єктів та відповідають за зобов'язаннями всім своїм майном. Крім того, вказаний принцип впливає з вимог статі 42 Конституції України, яка гарантує захист державою прав споживачів, безпеку продукції, захист у конкурентних відносинах тощо.

5. Захист національного товаровиробника.

Вказаний принцип реалізується шляхом введення та регулювання митної та податкових політик держави. Так, введення мита та експортних квот дозволяє національному товаровиробнику конкурувати на внутрішньому ринку збуту товарів (робіт та послуг), тоді як іноземний капітал вимушений більш ретельно підходити до можливості увійти на наш національний ринок збуту. Крім того, джерелом наведеного принципу є положення частини 1 статті 17 та статті 19 Конституції України [5], щодо спрямування своєї зовнішньої діяльності на забезпечення національних інтересів та національної безпеки, у тому числі у економічних відносинах, які визнанні однією з найголовніших функцій держави. Підтримка економічної самостійності та збереження національного товаровиробника є край необхідною для національних суб'єктів господарювання, особливо у моменти світової кризи.

6. Заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Вказаний принцип є одним з найголовнішим, тому як гарантує реалізацію принципу свободи підприємницької діяльності. Джерелом наведеного принципу є положення статей 19 та 42 Конституції України [5], яка гарантує обов'язок державних органів та посадових осіб діяти в межах виключно норм Конституції та законів України та гарантує кожному право на господарську діяльність, що не заборонена законом. Крім того, пряма заборона на втручання у діяльність суб'єктів господарювання передбачена й у статті 19 ГК України, яка в категоричній формі забороняє органам державної влади та місцевого самоврядування втручатися в діяльність останніх без наявності на те законних підстав. Також, право, у тому числі, на судовий захист своїх прав від діяльності держави передбачено у статті 55 Конституції України [5] та статтею 20 ГК України, яка вказує, що права захищаються шляхом: визнання повністю або частково недійсними актів та незаконними рішень, дій або бездіяльності органів державної влади та відшкодування завданих збитків.

Враховуючи вищезазначене можна зробити висновок, що під **засадами у державному господарюванні** розуміємо нормативне закріплення вимог до здійснення суб'єктами господарювання державного сектору економіки господарської діяльності та введення на рівні закону принципів здійснення підприємництва. На наш погляд, вказане повинно розкриватися у поєднанні принципу свободи підприємницької діяльності, що не заборонена законом, побудованні і реалізації національних інтересів, захисті національної безпеки та суверенітету. Відповідно до частини 4 ст. 12 ГК України обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності, а також перелік видів діяльності, в яких забороняється підприємництво, встановлюються Конституцією України та законом. Здійснення підприємницької діяльності не повинно завдавати шкоди іншим громадянам, державі та навколишньому природному середовищу (ст. 41 Конституції України). Певні види діяльності можуть здійснюватися тільки державними підприємствами, зокрема виготовлення і реалізація військової зброї та боєприпасів до неї, розроблення, випробування, виробництво та експлуатація ракет-носіїв, у тому числі з їх космічними запусками з будь-якою метою, проведення криміналістичних, судово-медичних, судово-психіатричних експертиз тощо. Відповідно до ст. 14 ГК України ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності та квотування є засобами державного регулювання у сфері господарювання, спрямованими на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів.

Разом з тим, держава може й повинна визначати відносно державного сектору економіки як умови здійснення господарської діяльності та/або окремих аспектів такої діяльності, так і взагалі особливості функціонування певних сфер, монопольних утворень. Як приклад можна навести положення Закону України від 22 лютого 2000 року «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» [16]. Цим нормативним актом було передбачено особливий порядок укладання договорів розпорядниками державних коштів – суб'єктами господарювання державної форми власності. Держава реалізує своє право власності в державному секторі господарювання шляхом організації та існування системи організаційно-господарських та адміністративно-управлінських повноважень відповідних органів державного управління щодо суб'єктів господарювання, що належать до даного сектору і здійснюють свою діяльність на підставі права господарського відання або права оперативного управління.

РЕЗЮМЕ

У статті виявлено окремі недоліки, пов'язані із організацією господарських зв'язків у державному секторі економіки, виявлено загальні та специфічні риси господарювання у державному секторі економіки. У зв'язку з цим розроблені пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Ключові слова: правові засади, господарювання, державний сектор економіки

РЕЗЮМЕ

В статье выявлены отдельные недостатки, связанные с организацией хозяйственных связей в государственном секторе экономики, выявлены общие и специфические черты хозяйствования в государственном секторе экономики. В этой связи разработаны предложения по совершенствованию действующего законодательства Украины.

Ключевые слова: правовые основы, хозяйствование, государственный сектор экономики

SUMMARY

Separate defects, related to organization of economic connections in the public sector of economy, are educed in the article, the general and specific lines of management are educed in the public sector of economy. In this connection worked out suggestion on perfection of current legislation of Ukraine.

Keywords: legal principles, management, public sector of economy

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Господарський кодекс України від 16 квітня 2003 р. // Відом. Верх. Ради України. – 2003. № 18. – Ст. 144.
2. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар. / [За заг. ред. Д. М. Притики, І. В. Булгакової]. – К.: «Юрисконсульт», «Юстініан». – 2010. – С. 15. (усього 1088с.)
3. Ершова І. В. Проблеми правового режиму державного майна в господарському обороті / І. В. Ершова. – М.: Юриспруденція, 2001. – с. 65 (усього 304 с.).
4. Кашанина Т. В. Корпоративне право (право господарських товариств і обществ): Учебник для вузів / Т. В. Кашанина. – М.: НОРМА-ИНФРА. – М., 1999. – с. 275 (усього 815 с.).
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141;
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України : 2-е вид., перероб. і допов. / [За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини]; Кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 13. (усього 720с.);
7. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – Ст. 484;
8. Про введення мораторію на примусову реалізацію майна : Закон України від 29 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 77;
9. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24–92 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 11. – Ст. 94.
10. Про господарські товариства : Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682;
11. Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб : Закон України від 22.12.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 3. – Ст. 9;
12. Про державне оборонне замовлення : Закон України від 03.03.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №17. – Ст. 111;
13. Про державний матеріальний резерв : Закон України від 24.01.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №13. – Ст. 112;
14. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 1 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524;
15. Про Державну програму приватизації : Закон України від 18 травня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 33–34. – Ст. 272;
16. Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти : Закон України від 22 лютого 2000 року // ВВР України. - 2000. – № 20. – ст.148 (втратив чинність).
17. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64;
18. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 1 червня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 33. – Ст. 471;
19. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 226;
20. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 25.06.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – Ст. 170;
21. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351;
22. Про оренду державного і комунального майна : Закон України від 28.07.1992 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №30. – Ст. 416;
23. Про перевезення небезпечних вантажів : Закон України від 06.04.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №28. – Ст. 222;
24. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України від 03.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №34. – Ст. 228;
25. Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації : Закон України від 7 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 37. – Ст. 332;
26. Про підприємництво : Закон України від 7 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 168.
27. Про приватизацію державного майна : Закон України від 04.03.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №24. – Ст. 348;
28. Про природні монополії : Закон України від 20 квітня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 30. – Ст. 238.
29. Про управління об'єктами державної власності // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – №46. – Ст. 456;
30. Фурнье Ж. Предприятия публичного сектора в странах Европейского союза / Ж. Фурнье // Участие государства в коммерческой деятельности – М.: Юрист, 2001. – С. 65–88.

УДК 347.799.2

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ФОТОГРАФІЧНИХ ТВОРІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Фролов Ю.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права Бердянського університету менеджменту і бізнесу,
Турскова В.С., асистент кафедри цивільного та господарського права, Бердянського університету менеджменту і бізнесу.

Постановка проблеми. Для досягнення високого економічного і соціального рівня та підвищення добробуту різних верств суспільства, кожна країна потребує розвиненої та добре налагодженої системи інтелектуальної власності.

Охорона інтелектуальної власності сприяє використанню та подальшому розвитку місцевих винахідницьких та творчих талантів і досягнень, підтримує й зберігає національний потенціал у сфері інтелектуальної діяльності та залучає інвестиції, стабілізуючи економічний стан, при якому як вітчизняні, так і зарубіжні інвестори можуть бути впевнені в тому, що їх права інтелектуальної власності будуть поважатися. Наявність у державі сучасної, міжнародно визнаної системи охорони інтелектуальної власності є необхідним елементом зрілої державності. Створення саме такої системи має особливе значення для України – країни зі значним науково-технічним та інтелектуальним потенціалом.

Стрімкий розвиток авторського права в Україні породжує чималу кількість питань як теоретичного обґрунтування, так і практичного застосування багатьох його аспектів, вироблення стійкої судової правозастосовальної практики, в тому числі й стосовно, здавалося б, такого розповсюдженого об'єкта авторського права як фотографія. 11 липня 2001 р. в новій редакції було прийнято Закон України «Про авторське право і суміжні права»

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час написання наукової роботи були використані праці вчених юристів, які досліджували питання а саме, О. А. Підпригорі, О. Д. Святоцького, М. С. Кельмана, Дзери О. В., Каложного Р. А., Антонова В. М., О. С. Кізлова, В. Ситцева, Л. Тимофенка, Л. М. Суслікова, В. С., В. Нерескул, В. Коноваленко, В. М. Антонова, С. А. Сударова, Ю. М. Капіца та інших.

Метою дослідження є комплексний розгляд та виявлення проблем теоретичного та практичного характеру цивільно-правового захисту фотографічного твору як об'єкту авторського права, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства, що регламентує коло даних правовідносин.

Вклад основного матеріалу. Авторське право є ключовою галуззю права інтелектуальної власності; воно призначене захищати лише зовнішню форму вираження об'єкта (вір, малюнок, збірник, фотографія та інше), тобто їхнє «матеріальне втілення». Авторське право не може використовуватись для захисту абстрактних ідей, концепцій, фактів, стилів та технік, що можуть бути використані у творі. Іншими словами, якщо ви виграли новий та зручний спосіб зав'язування шнурків на взутті, новий спосіб приготування яєчні або новий склад